

ZESZYT INFORMACYJNY

**Uznawalność wykształcenia
i kwalifikacji zawodowych
w Polsce i zagranicą**

**Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie
Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej
Warszawa, czerwiec 2016**

Spis treści

1. Sieć ENIC/NARIC.....	3
2. Uznawalność zagranicznego wykształcenia w Polsce.....	5
2.1. Konwencje międzynarodowe	8
2.1. Umowy dwustronne	9
2.2. Nostryfikacja	23
3. Uznanie polskiego dyplomu zagranicą	25
3.1. Legalizacja polskich dyplomów i świadectw	25
4. Uznanie kwalifikacji zawodowych w UE	28
4.1. Europejska legitymacja zawodowa	29
4.2. Zawody regulowane	30
4.3. Zawody sektorowe	32
4.4. Działalność regulowana	33

Opracowanie powstało na podstawie i wykorzystuje informacje zawarte na stronach: Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – www.nauka.gov.pl, Ministerstwa Edukacji Narodowej – www.men.gov.pl oraz Związku Rzemiosła Polskiego – www.zrp.pl.

1. Sieć ENIC/NARIC

Sieć ENIC (European Network of Information Centres)

Sieć ENIC (European Network of Information Centres on academic recognition and mobility) została utworzona przez Radę Europy i UNESCO w celu wdrożenia postanowień Konwencji Lizbońskiej oraz w celu ogólnego rozwoju polityki w zakresie uznawania wykształcenia. Sekretariat sieci prowadzony jest wspólnie przez Radę Europy oraz UNESCO/CEPES.

Sieć ENIC tworzą narodowe ośrodki informacji krajów będących stroną Europejskiej Konwencji Kulturowej lub należących do Regionu Europy UNESCO. Ośrodki te powoływane są przez odpowiednie organy państwowe poszczególnych krajów. Wielkość i kompetencje ośrodków mogą być różne, jednak z założenia **wszystkie udzielają informacji na temat:**

- możliwości uznania zagranicznych dokumentów o wykształceniu i innych kwalifikacji,
- krajowych i zagranicznych systemów edukacji,
- możliwości podjęcia studiów za granicą, włączając w to informacje na temat kredytów studenckich i stypendiów, jak również praktyczne rady związane z mobilnością akademicką i uznawaniem wykształcenia.

Sieć ENIC kooperuje blisko z funkcjonującą na terenie Unii Europejskiej siecią NARIC.

Sieć NARIC (National Academic Recognition Information Centres)

Sieć NARIC powstała z inicjatywy Komisji Europejskiej w celu wsparcia i rozwoju współpracy w zakresie wzajemnej uznawalności wykształcenia w krajach członkowskich Unii Europejskiej, EOG, innych krajów centralnej i wschodniej Europy oraz Cypru. Sieć jest częścią wspólnotowego programu SOCRATES/ERASMUS, który wspomaga wymianę studentów i wykładowców pomiędzy instytucjami szkolnictwa wyższego krajów zrzeszonych.

Wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej, EOG, krajów centralnej i wschodniej Europy oraz Cypru utworzyły ośrodki, które wspomagają i promują mobilność studentów, kadry wykładowczej i badaczy poprzez udzielanie porad i informacji dotyczących uznawania zagranicznych dyplomów oraz okresów studiów odbytych za granicą. Głównymi odbiorcami tych informacji są uczelnie wyższe, studenci, rodzice, wykładowcy oraz potencjalni pracodawcy.

Ośrodki NARIC zostały utworzone przez odpowiednie ministerstwa nadzorujące edukację, ale zakres ich działania może być różny w poszczególnych państwach. W większości krajów instytucje szkolnictwa wyższego same ustalają zasady rekrutacji na studia osób legitymujących się zagranicznymi dyplomami oraz zasady ewentualnego zaliczania na poczet prowadzonych studiów, przedmiotów zaliczonych na zagranicznej uczelni. Dlatego też większość ośrodków NARIC nie wydaje decyzji, lecz udziela informacji na temat obcych systemów edukacji i zagranicznych dokumentów o wykształceniu.

W Polsce ośrodkiem informacji na temat uznawalności dokumentów o wykształceniu, zarówno do **celów akademickich, jak i zawodowych jest**

ENIC-NARIC Polska, który Funkcjonuje w ramach Departamentu Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Do zadań ENIC-NARIC Polska należy:

- opiniowanie zagranicznych dokumentów potwierdzających uzyskanie wyższego wykształcenia,
- udzielanie informacji na temat procedur uznania zagranicznego wykształcenia w Polsce,
- udzielanie informacji na temat możliwości uznania polskiego wykształcenia zagranicą,
- udzielanie informacji na temat możliwości uznania kwalifikacji zawodowych.

ENIC-NARIC Polska
Departament Współpracy Międzynarodowej
w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3 (wejście od ul. Hożej 20)
00-529 Warszawa 53
tel. 22 529 22 66
fax 22 501 71 30
e-mail: sekretariat.dwm@nauka.gov.pl

Adresy wszystkich ośrodków sieci ENIC/NARIC dostępne są na stronie:
www.enic-naric.net

2. Uznawalność zagranicznego wykształcenia w Polsce

Aby posługiwać się dokumentem o wykształceniu (dyplomem, świadectwem itp.) w kraju innym niż kraj jego wydania, należy **poddać go procedurze uznania** zgodnie z obowiązującymi w danym państwie przepisami.

Zagraniczne dokumenty o wykształceniu mogą być uznane:

- w celu kontynuacji kształcenia lub
- w celu zatrudnienia.

Pierwszy rodzaj, czyli uznanie w celu kontynuacji kształcenia w innym państwie, nazywane jest **uznaniem do celów akademickich**. Drugi rodzaj, czyli uznanie w celu zatrudnienia, nazywane jest **uznaniem do celów zawodowych**.

Każdy kraj posiada własne przepisy regulujące uznawanie wykształcenia, często różne w przypadku uznania akademickiego i zawodowego. Jedynie w przypadku uznawania kwalifikacji zawodowych do pracy w zawodach regulowanych w krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego istnieją ogólne dyrektywy UE obowiązujące poszczególnych państwach. Każdy kraj ma również swoją listę zawodów regulowanych, czyli takich, które można wykonywać dopiero, gdy zdobędzie się konkretny dyplom, zda się specjalne egzaminy lub zarejestruje się w organizacji zawodowej. Wykaz zawodów regulowanych na obszarze UE i EOG można znaleźć na stronie www.europa.eu w zakładce kwalifikacje zawodowe.

W Polsce zagraniczny dyplom może zostać uznany na kilka sposobów w zależności od tego, z jakiego kraju pochodzi, jakiego poziomu wykształcenia dotyczy i, w jakim celu ma być uznany. Formalnie można mówić o trzech głównych trybach uznawalności wykształcenia uzyskanego za granicą:

- **w oparciu o konwencje międzynarodowe,**
- **na podstawie umów dwustronnych,**
- **w drodze nostryfikacji.**

Nie wymagają natomiast załatwiania dodatkowych formalności uzyskane za granicą świadectwa, które są w Polsce uznane z mocy prawa, co uregulowane jest ustawą o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 668). Dokumenty te mogą być składane bezpośrednio w uczelni, instytucji lub u pracodawcy, bez uzyskiwania opinii innych instytucji lub organów na terenie Polski.

Rodzaje świadectw, które uznaje się w Polsce z mocy prawa (art. 93 ust.1-2 ustawy o systemie oświaty):

- **Świadectwa „maturalne”** uzyskane w systemach oświaty państw Unii Europejskiej, Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu – Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), tj. świadectwa lub dyplomy ukończenia szkół średnich, świadectwa lub dyplomy maturalne lub inne dokumenty, które uprawniają do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w państwie, w którego systemie edukacji zostały wydane oraz zostały wydane przez szkołę lub instytucję edukacyjną uznaną przez państwo, na którego terytorium lub w którego systemie edukacji szkoła lub instytucja ta działa.

Dotyczy to świadectw maturalnych uzyskanych w następujących państwach: Australia, Austria, Belgia, Bułgaria, Chile, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Islandia, Izrael, Japonia, Kanada, Korea, Lichtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Meksyk, Niderlandy, Niemcy, Norwegia, Nowa Zelandia, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, USA, Węgry, Wielka Brytania, Włochy.

- **Dyplomy IB** (International Baccalaureate), wydane przez organizację International Baccalaureate Organization w Genewie.
- **Dyplomy EB** (European Baccalaureate) wydane przez Szkoły Europejskie, zgodnie z Konwencją o Statucie Szkół Europejskich, sporządzoną w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 3, poz. 10).
- **Świadectwa objęte umowami międzynarodowymi.**

Posiadacz świadectwa maturalnego uznanego w Polsce z mocy prawa posiada w Polsce analogiczne uprawnienia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe, jak w państwie, w którego systemie edukacji uzyskał dane świadectwo. Oznacza to, że świadectwo, które uprawnia do studiowania jedynie na wybranych kierunkach studiów wyższych w danym państwie, w Polsce będzie uprawniało do ubiegania się o przyjęcia na te same lub podobne ze względu na program kształcenia kierunki studiów wyższych (art. 93 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty).

W przypadku, gdy świadectwo ukończenia szkoły **nie może być uznane z mocy prawa należy przeprowadzić postępowanie administracyjne**, które reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie postępowania w celu uznania świadectwa lub innego dokumentu albo potwierdzenia wykształcenia lub uprawnień do kontynuacji nauki uzyskanych w zagranicznym systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r., poz. 447). Postępowanie prowadzi **kurator oświaty** właściwy dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy bądź, w przypadku braku stałego adresu wnioskodawcy w Polsce, właściwy ze względu na siedzibę szkoły lub uczelni, w której zostanie przedłożone świadectwo (adresy kuratoriów oświaty zamieszczono poniżej). Kurator oświaty może w takim postępowaniu uznać, że świadectwo zagraniczne jest dokumentem potwierdzającym wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe lub średnie.

Kuratoria oświaty na Mazowszu

Kuratorium Oświaty	Dane teleadresowe
Kuratorium Oświaty w Warszawie	00-024 Warszawa Al. Jerozolimskie 32 tel./fax: 22 827 10 14 (22) 551 24 00 kuratorium@kuratorium.waw.pl
Delegatura w Ostrołęce	ul. Gorbatowa 15 07-410 Ostrołęka tel. 29 760 42 91/93 delegatura.ostroleka@kuratorium.waw.pl
Delegatura w Radomiu	ul. Żeromskiego 53 26-600 Radom tel. 48 362 82 84 delegatura.radom@kuratorium.waw.pl
Delegatura w Siedlcach	ul. Piłsudskiego 38 08-110 Siedlce tel. 25 632 61 00 delegatura.siedlce@kuratorium.waw.pl
Delegatura w Płocku	ul. Kościuszki 20 09-402 Płock tel. 24 262 64 50 delegatura.plock@kuratorium.waw.pl
Delegatura w Ciechanowie	ul. Księdza Piotra Ściegiennego 9 06-400 Ciechanów tel. 23 672 44 71/73 delegatura.ciechanow@kuratorium.waw.pl

2.1. Konwencje międzynarodowe

W oparciu o konwencje międzynarodowe następuje uznawanie dyplomów o wykształceniu uzyskanym w krajach, z którymi Polska takie konwencje zawarła. Aktualnie obowiązuje uznawanie wykształcenia na podstawie dwóch konwencji: Konwencji Lizbońskiej oraz Konwencji Praskiej.

Konwencja Lizbońska

Konwencja o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wykształcenia wyższego w Regionie Europy, została opracowana przez Radę Europy i UNESCO i podpisana w Lizbonie 11 kwietnia 1997 r. (stąd stosowana nazwa **Konwencja Lizbońska**). Polska ratyfikowała ją w dniu 17 marca 2004 r. Region europejski w ujęciu UNESCO wykracza poza geograficzny obszar Europy; dlatego też Konwencja została podpisana nie tylko przez kraje europejskie, ale także USA, Kanadę i Izrael. Niektóre państwa pozaeuropejskie mogły podpisać Konwencję Lizbońską jako sukcesorzy b. Związku Radzieckiego. Jej postanowienia weszły w Polsce w życie z dniem 1 maja 2004 r.

Konwencja Lizbońska nie stanowi bezpośredniej podstawy prawnej do uznawania zagranicznych dokumentów o wykształceniu, lecz zawiera wytyczne odnośnie ogólnych zasad oceny zagranicznych kwalifikacji i dobrej praktyki w ich uznawaniu, co ma zapewnić bardziej obiektywną ocenę kwalifikacji i wykształcenia uzyskanego w innym kraju.

Konwencja Praska

Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzona w Pradze dnia 7 czerwca 1972 r. (Dz. U. 1975 r. Nr 5, poz. 28).

Rzeczpospolita Polska przestała być Stroną Konwencji od 6 sierpnia 2004 r. Na wypowiedzenie pozwoliła Ustawa z dnia 28 sierpnia 2003 r. o wypowiedzeniu Konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzonej w Pradze dnia 7 czerwca 1972 r. (Dz. U. Nr 183, poz. 1787).

Dokumenty o wykształceniu wydane w państwach – sygnatariuszach (aktualnie istniejące kraje; Armenia, Białoruś, Bułgaria, Czechy, Estonia, Kazachstan, Kirgistan, Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna, Łotwa, Mołdowa, Rosja (Federacja Rosyjska), Rumunia, Słowacja, Ukraina) w okresie obowiązywania Konwencji Praskiej są nadal uznawane na jej podstawie.

2.1. Umowy dwustronne

Na mocy **umów międzynarodowych** w Polsce uznawane są dokumenty o wykształceniu z następujących państw: Armenia, Austria, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Francja, Kazachstan, Kirgistan, Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna, Kuba, Libia, Litwa, Łotwa, Macedonia, Mołdowa, Mongolia, Niemcy, Rosja, Rumunia, Serbia i Czarnogóra, Słowacja, Słowenia, Syria, Tadżykistan, Ukraina, Uzbekistan, Węgry, Wietnam oraz z następujących państw obecnie nie istniejących: Czechosłowacja, Jugosławia (SFRJ), NRD, ZSRR.

Poniżej przytoczono aktualne umowy dwustronne, które regulują uznawalność wykształcenia między Polską i innymi krajami.

Armenia

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Armenii do dnia 6 sierpnia 2004 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Armenii po 6 sierpnia 2004 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Austria

Obecnie obowiązująca Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Austrii o ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym, podpisana w Wiedniu dnia 23 stycznia 1995 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 39, poz. 169 i 170) gwarantuje osobom, które uzyskały wykształcenie w jednym z państw – stron tej umowy możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa (jest to tzw. uznanie do celów akademickich). Osoby te nie otrzymują jednak żadnego dokumentu stwierdzającego równoważność ich dyplomów z odpowiednimi dyplomami polskimi.

Białoruś

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Białorusi do dnia 29 września 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r., Nr 4, poz. 14 i 15), a także – do dnia 6 sierpnia 2004 r. – tzw. Konwencja Praska z 1972 r.

Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania konwencji i/lub porozumienia, i spełniają określone w nich warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Z dniem 29 września 2005 r. przestało obowiązywać Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r., Nr 4, poz. 14 i 15). Obecnie obowiązująca Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o uznaniu ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym, równoważności stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki sporządzona w Warszawie dnia 28 kwietnia 2005 r. gwarantuje osobom, które uzyskały wykształcenie w jednym z państw – stron tej umowy, możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa (jest to tzw. uznanie do celów akademickich). Osoby te nie otrzymują jednak żadnego dokumentu stwierdzającego równoważność ich dyplomów z odpowiednimi dyplomami polskimi.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych na Białorusi po 29 września 2005 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Bośnia i Hercegowina

Podstawę prawną do uznawania świadectw i dyplomów uzyskanych na terenie Bośni i Hercegowiny do dnia 1 lutego 2006 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii o wzajemnym uznawaniu równoważności świadectw szkolnych i dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w obu państwach, podpisane w Belgradzie dnia 15 września 1978 r. (Dz. U. z 1981 r., Nr 8 poz. 32 i 33). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tego porozumienia i spełniają określone w nim warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw i dyplomów uzyskanych w Bośni i Hercegowinie po 1 lutego 2006 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Bułgaria

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Bułgarii do dnia 24 lipca 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Ludowej Republiki Bułgarii o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów o wykształceniu i przyznawaniu stopni i tytułów naukowych wydawanych w PRL i LRB, podpisane w Sofii dnia 28 października 1977 r. (Dz. U. z 1983 r., Nr 12, poz. 58 i 59), a także – do dnia 6 sierpnia 2004 r. – tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania konwencji i/lub porozumienia, i spełniają określone w nich

warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie bułgarskich dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed 24 lipca 2005 r. możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Chorwacja

Podstawę prawną do uznawania świadectw i dyplomów uzyskanych na terenie Chorwacji do dnia 24 stycznia 2006 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii o wzajemnym uznawaniu równoważności świadectw szkolnych i dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w obu państwach, podpisane w Belgradzie dnia 15 września 1978 r. (Dz. U. z 1981 r., Nr 8 poz. 32 i 33). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tego porozumienia i spełniają określone w nim warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Chorwacji po 24 stycznia 2006 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Czechy

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Czech stanowi obecnie Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów uzyskanych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej sporządzona w Pradze dnia 16 stycznia 2006 r. Wraz z wejściem w życie ww. umowy przestało obowiązywać Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej w sprawie równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych, wydawanych w PRL i CSRS, sporządzone w Warszawie dnia 16 grudnia 1987 r. (nie opublikowane). Dodatkowo – do dnia 19 października 2000 r. – podstawę prawną do uznawania czeskich dokumentów o wykształceniu stanowiła tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które spełniają warunki określone w ww. aktach prawnych, są uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności czeskich dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Estonia

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Estonii do dnia 13 kwietnia 2006 r. stanowi Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Estońskiej o tymczasowym uregulowaniu zagadnienia wzajemnego uznawania równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych a także dokumentów o nadaniu stopni i tytułów naukowych, podpisany w Tallinie 2 lipca 1992 r. (nie publikowany). Wraz z wygaśnięciem protokołu w stosunku do Estonii przestała mieć również zastosowanie Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzona w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania ww. aktów prawnych i spełniają określone w nich warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie estońskich dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed 13 kwietnia 2006 r. możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Francja

Obecnie obowiązująca Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o wzajemnym uznawaniu dokumentów uprawniających do wstępu na studia wyższe, okresów studiów, dyplomów, tytułów i stopni + Załącznik, podpisana w Warszawie dnia 28 maja 2008 r. (M.P. z 2009 r., Nr 81, poz. 709) gwarantuje osobom, które po 26 stycznia 2009 r. uzyskały wykształcenie w jednym z państw – stron tej umowy, możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa (jest to tzw. uznanie do celów akademickich). Osoby te nie otrzymują jednak żadnego dokumentu stwierdzającego równoważność ich dyplomów z odpowiednimi dyplomami polskimi.

Kazachstan

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Kazachstanu do dnia 29 września 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r., Nr 4, poz. 14 i 15), a także – do dnia 6 sierpnia 2004 r. – tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania konwencji i/lub porozumienia, i spełniają określone w nich warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Kazachstanie po 29 września 2005 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty,

pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Kirgistan

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Kirgistanu do dnia 6 sierpnia 2004 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Kirgistanie po 6 sierpnia 2004 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej do dnia 6 sierpnia 2004 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej po 6 sierpnia 2004 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Kuba

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Kuby do dnia 6 sierpnia 2004 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych na Kubie po 6 sierpnia 2004 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Libia

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Libii stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną o wzajemnym uznawaniu studiów, świadectw, dyplomów i stopni naukowych, sporządzone w Trypolisie dnia 27 października 1976 r. (nie opublikowane, zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów nr 26/89 z dnia 23 lutego 1989 r.). Wszystkie dokumenty, które spełniają warunki określone w tym porozumieniu, są uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności libijskich dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Litwa

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Litwy do dnia 23 czerwca 1995 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Obecnie obowiązująca Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Litewskiej o wzajemnym uznawaniu dokumentów uprawniających do podejmowania studiów wyższych oraz uznawaniu okresów studiów, tytułów zawodowych, stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki podpisana w Wilnie dnia 9 marca 2005 r. (M.P. z 2005 r., Nr 71, poz. 979). Gwarantuje ona osobom, które po 23 czerwca 1995 r. uzyskały wykształcenie w jednym z państw – stron tej umowy, możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa (jest to tzw. uznanie do celów akademickich). Osoby te nie otrzymują jednak żadnego dokumentu stwierdzającego równoważność ich dyplomów z odpowiednimi dyplomami polskimi.

Stwierdzenie równoważności litewskich dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed 23 czerwca 1995 r. możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Łotwa

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Łotwy do dnia 8 marca 2006 r. stanowi Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Łotewskiej o tymczasowym uregulowaniu zagadnienia wzajemnego uznawania równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzony w Rydze dnia 1 lipca 1992 r. (nie publikowany). Wraz z wygaśnięciem protokołu w stosunku do Łotwy przestała mieć również zastosowanie

Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzona w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 r. (Dz. U. 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania ww. aktów prawnych i spełniają określone w nich warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności łotewskich dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed 8 marca 2006 r. możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Macedonia (Była Jugosławańska Republika Macedonii)

Podstawę prawną do uznawania świadectw i dyplomów uzyskanych na terenie Macedonii do dnia 8 lutego 2006 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii o wzajemnym uznawaniu równoważności świadectw szkolnych i dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w obu państwach, podpisane w Belgradzie dnia 15 września 1978 r. (Dz. U. z 1981 r., Nr 8, poz. 32 i 33). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tego porozumienia i spełniają określone w nim warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw i dyplomów uzyskanych w Macedonii po 8 lutego 2006 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Mołdowa

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Mołdowy do dnia 6 października 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r., Nr 4, poz. 14 i 15), a także – do dnia 6 sierpnia 2004 r. – tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania konwencji i/lub porozumienia, i spełniają określone w nich warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Mołdowie po 6 października 2005 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Dokumenty o wykształceniu wydane w Naddniestrzańskiej Republice Mołdawskiej nie są uznawane w Polsce.

Mongolia

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Mongolii do dnia 6 sierpnia 2004 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Mongolii po 6 sierpnia 2004 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Niemcy

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych w byłym NRD, a także dyplomów ukończenia studiów wyższych, które rozpoczęto na terenie NRD najpóźniej w semestrze zimowym 1990/1991, stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Niemieckiej Republice Demokratycznej (Dz. U. z 1978 r., Nr 3, poz. 5) oraz Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzona w Pradze w dniu 7 czerwca 1972 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29). Wszystkie te dokumenty są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami, o ile tylko spełniają warunki określone w ww. aktach prawnych. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Obecnie obowiązująca Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o uznaniu ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1998 r. Nr 92, poz. 584) gwarantuje osobom, które uzyskały wykształcenie w jednym z państw – stron tej umowy, możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa (jest to tzw. uznanie do celów akademickich). Osoby te nie otrzymują jednak żadnego dokumentu stwierdzającego równoważność ich dyplomów z odpowiednimi dyplomami polskimi.

Stwierdzenie równoważności dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych w NRD możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Rosja (Federacja Rosyjska)

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Rosji do dnia 25 września 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik

Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r., Nr 4, poz. 14 i 15), a także – do dnia 6 sierpnia 2004 r. – tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania konwencji i/lub porozumienia, i spełniają określone w nich warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Rosji po 25 września 2005 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Rumunia

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Rumunii do dnia 6 sierpnia 2004 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Rumunii po 6 sierpnia 2004 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Serbia i Czarnogóra

Podstawę prawną do uznawania świadectw i dyplomów uzyskanych na terenie Serbii i Czarnogóry do dnia 24 stycznia 2006 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii o wzajemnym uznawaniu równoważności świadectw szkolnych i dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w obu państwach, podpisane w Belgradzie dnia 15 września 1978 r. (Dz. U. z 1981 r., Nr 8, poz. 32 i 33). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tego porozumienia i spełniają określone w nim warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Serbii i Czarnogórze po 24 stycznia 2006 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Słowacja

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Słowacji stanowi obecnie Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Słowackiej o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów uzyskanych w RP i Republice Słowackiej podpisana 18 lipca 2005 r. Wraz z wejściem w życie ww. umowy przestało obowiązywać Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej w sprawie równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych, wydawanych w PRL i CSRS, sporządzone w Warszawie dnia 16 grudnia 1987 r. (nie opublikowane). Dodatkowo – do dnia 6 sierpnia 2004 r. – podstawę prawną do uznawania czeskich dokumentów o wykształceniu stanowiła tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które spełniają warunki określone w ww. aktach prawnych, są uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności słowackich dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Słowenia

Podstawę prawną do uznawania świadectw i dyplomów uzyskanych na terenie Słowenii do dnia 24 stycznia 2006 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii o wzajemnym uznawaniu równoważności świadectw szkolnych i dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w obu państwach, podpisane w Belgradzie dnia 15 września 1978 r. (Dz. U. z 1981 r., Nr 8, poz. 32 i 33). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tego porozumienia i spełniają określone w nim warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności słoweńskich dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed 24 stycznia 2006 r. możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Syria

Podstawę prawną do uznawania świadectw i dyplomów uzyskanych na terenie Syrii do dnia 1 grudnia 2006 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Arabskiej Republiki Syryjskiej o wzajemnym uznaniu studiów, dyplomów i stopni naukowych, podpisane w Damaszku dnia 22 września 1985 r. (nie opublikowane, zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów nr 158/88 z dnia 29 sierpnia 1988 r.). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tego porozumienia i spełniają określone w nim warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi

odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw i dyplomów uzyskanych w Syrii po 1 grudnia 2006 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Tadżykistan

Podstawę prawną do uznawania świadectw i dyplomów uzyskanych na terenie Tadżykistanu do dnia 8 grudnia 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tego porozumienia i spełniają określone w nim warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw i dyplomów uzyskanych w Tadżykistanie po 8 grudnia 2005 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Ukraina

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Ukrainy do dnia 20 czerwca 2006 r. na mocy Protokołu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o tymczasowym uregulowaniu zagadnienia wzajemnego uznawania równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzonego w Warszawie dnia 18 maja 1992 r. (nie publikowany) stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Dodatkowo, podstawę prawną w stosunku do dokumentów wydanych do 30 września 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r., Nr 4, poz. 14 i 15). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania ww. aktów prawnych i spełniają określone w nich warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Obecnie obowiązująca Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i równoważności stopni podpisana dnia 11 kwietnia 2005 r. gwarantuje osobom, które uzyskały wykształcenie w jednym z państw – stron tej umowy, możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa (jest to tzw. uznanie do celów

akademickich). Osoby te nie otrzymują jednak żadnego dokumentu stwierdzającego równoważność ich dyplomów z odpowiednimi dyplomami polskimi.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych na Ukrainie po 20 czerwca 2006 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Uzbekistan

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Uzbekistanu do dnia 6 sierpnia 2004 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Uzbekistanie po 6 sierpnia 2004 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Węgry

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych na terenie Węgier do dnia 24 lipca 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Węgierskiej Republiki Ludowej o wzajemnym uznawaniu równorzędności dokumentów o wykształceniu i stopniach naukowych, wydawanych w PRL i WRL, podpisane w Warszawie dnia 25 kwietnia 1980 r. (Dz. U. 1981r. Nr 1, poz. 1 i 2). Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tego porozumienia i spełniają określone w nim warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności węgierskich dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed 24 lipca 2005 r. możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Wietnam

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Wietnamu do dnia 6 sierpnia 2004 r. stanowi tzw. Konwencja Praska z 1972 r. Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tej konwencji i spełniają określone w niej warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności świadectw, dyplomów i stopni naukowych uzyskanych w Wietnamie po 6 sierpnia 2004 r. oraz dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych przed tą datą możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Kraje obecnie nieistniejące – Czechosłowacja

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych w Czechosłowacji stanowią:

- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej w sprawie równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych, wydawanych w PRL i CSRS, sporządzone w Warszawie dnia 16 grudnia 1987 r. (nie opublikowane; zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów Nr 18/89 z dnia 20 lutego 1989r.)
- Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzona w Pradze w dniu 7 czerwca 1972r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29).

Wszystkie dokumenty o wykształceniu spełniające warunki określone w przynajmniej jednym z ww. aktach prawnych są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności czechosłowackich dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Kraje obecnie nieistniejące – Jugosławia (SFRJ)

Podstawę prawną do uznawania świadectw i dyplomów uzyskanych w Jugosławii stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii o wzajemnym uznawaniu równoważności świadectw szkolnych i dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w obu państwach, podpisane w Belgradzie dnia 15 września 1978 r. (Dz. U. z 1981 r., Nr 8, poz. 32 i 33).

Wszystkie dokumenty o wykształceniu spełniające warunki określone w ww. porozumieniu są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności jugosłowiańskich dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Kraje obecnie nieistniejące – NRD

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych w NRD stanowią:

- Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzona w Pradze w dniu 7 czerwca 1972r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29)
- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Niemieckiej Republice Demokratycznej (Dz. U. z 1978 r., Nr 3, Poz. 5).

Wszystkie dokumenty o wykształceniu spełniające warunki określone w przynajmniej jednym z ww. aktach prawnych są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami. Wyjątek stanowią dyplomy lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.

Stwierdzenie równoważności dyplomów lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta wydanych w NRD możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Kraje obecnie nieistniejące – ZSRR

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych w ZSRR stanowią:

- Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzona w Pradze w dniu 7 czerwca 1972r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28 i 29)
- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15).

Umowy międzynarodowe wypowiedziane, ale dyplomy uzyskane w czasie ich obowiązywania nadal są uznawane na ich podstawie:

- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem **Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej** w sprawie równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych, wydawanych w PRL i CSRS, sporządzone w Warszawie dnia 16 grudnia 1987 r. (nie opublikowane; zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów Nr 1 8/89 z dnia 20 lutego 1989r.)^{*}.
- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem **Arabskiej Republiki Syryjskiej** o wzajemnym uznawaniu studiów, dyplomów i stopni naukowych,

^{*} Umowy międzynarodowe, których tekst nie został nigdy zamieszczony w oficjalnych publikacjach, obowiązują Polskę zgodnie z ogólną zasadą prawa międzynarodowego *pacta sunt servanda* (umów należy dotrzymywać)

podpisane w Damaszku dnia 22 września 1985 r. (nie opublikowane, zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów nr 158/88 z dnia 29 sierpnia 1988 r.)*.

- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem **Ludowej Republiki Bułgarii** o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów o wykształceniu i przyznawaniu stopni i tytułów naukowych, wydawanych w PRL i LRB, podpisane w Sofii dnia 28 października 1977 r. (Dz. U. z 1983 r. Nr 12, poz. 58 i 59).
- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i **Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii** o wzajemnym uznawaniu równoważności świadectw szkolnych i dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w obu państwach, podpisane w Belgradzie dnia 15 września 1978 r. (Dz. U. z 1981 r. Nr 8, poz. 32 i 33).
- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem **Węgierskiej Republiki Ludowej** o wzajemnym uznawaniu równorzędności dokumentów o wykształceniu i stopniach naukowych, wydawanych w PRL i WRL, podpisane w Warszawie dnia 25 kwietnia 1980 r. (Dz. U. z 1981 r. Nr 1, poz. 1 i 2).
- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem **Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich** o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych, wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz. U. z 1975 r. Nr 4, poz. 14 i 15).

2.2. Nostryfikacja

Nostryfikacja to procedura prowadząca do określenia polskiego odpowiednika zagranicznego świadectwa, dyplomu lub stopnia naukowego.

Nostryfikacji podlegają dokumenty pochodzące z krajów, z którymi Polska nie posiada umowy o wzajemnym uznawaniu dokumentów o wykształceniu. Dotyczy to np. dyplomów z danego kraju wydanych w okresie, kiedy umowa przestała obowiązywać, bądź też dokumentów, które nie są wymienione w umowie podpisanej z danym państwem.

Stwierdzenie równoważności radzieckich dyplomów lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta możliwe jest jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji.

Podstawę prawną do uznawania w drodze nostryfikacji wykształcenia (dyplomy, stopnie naukowe) uzyskanego na uprawnionej uczelni lub w uprawnionej instytucji działającej w systemie szkolnictwa wyższego stanowią niżej wymienione akty prawne.

1) Uznawanie dyplomów **ukończenia studiów wyższych** reguluje:

- art. 191a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r., poz. 64),

- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą oraz w sprawie potwierdzania ukończenia studiów wyższych na określonym poziomie kształcenia (Dz. U. z 2015 r., poz. 1467).

2) Uznawanie **dyplomów potwierdzających nadanie stopni naukowych** reguluje:

- art. 24 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2015 r. poz. 1767),
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą (Dz. U. z 2011 r., Nr 179, poz. 1067).

Nostryfikacja dyplomów ukończenia studiów

W przypadku nostryfikacji **dyplomów ukończenia studiów wyższych** organem uprawnionym do przeprowadzenia nostryfikacji **jest rada jednostki organizacyjnej uczelni, uprawnionej do nadawania stopnia doktora** określonej dziedziny nauki lub dziedziny sztuki, prowadzącej kształcenie w obszarze obejmującym kierunek studiów wyższych, którego ukończenie potwierdza dyplom uzyskany za granicą.

Procedurę nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych reguluje rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą (Dz. U. z 2015 r., poz. 1467)

Wykaz uprawnionych jednostek dostępny jest na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dziale „Dla studenta i uczelni” w zakładce „Mobilność akademicka i zawodowa – uznawanie wykształcenia”.

Nostryfikacja dyplomów o nadaniu stopni naukowych

W przypadku nostryfikacji **stopni naukowych** organem uprawnionym do przeprowadzenia nostryfikacji **jest rada jednostki organizacyjnej, uprawnionej do nadawania stopnia doktora habilitowanego** określonej dziedziny nauki lub sztuki, w zakresie dyscypliny naukowej lub artystycznej, której dotyczy stopień naukowy.

Procedura nostryfikacji stopni naukowych reguluje rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą (Dz. U. z 2011 r., Nr 179, poz. 1067).

Wykaz uprawnionych jednostek dostępny jest na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dziale „Dla studenta i uczelni” w zakładce „Mobilność akademicka i zawodowa – uznawanie wykształcenia”.

3. Uznanie polskiego dyplomu zagranicą

Polskie dyplomy mogą być uznawane bądź na mocy umów międzynarodowych o uznaniu równoważności dokumentów o wykształceniu, albo też – w przypadku krajów, z którymi takich umów nie podpisano – na podstawie obowiązujących w danym kraju przepisów o uznawalności zagranicznych dyplomów.

Informacje o krajach, z którymi Polska podpisała umowy o uznawaniu wykształcenia znajdują się w punkcie 2.1.

Informacji o tym, jak wygląda procedura uznania polskiego dyplomu w innym kraju należy zasięgnąć w ośrodku zajmującym się sprawami uznawalności wykształcenia właściwym dla danego kraju (ENIC/NARIC). Adresy ośrodków ENIC/NARIC można znaleźć w serwisie sieci pod adresem: www.enic-naric.net.

**W Polsce ośrodek ENIC-NARIC znajduje się przy
Departamencie Współpracy Międzynarodowej
w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3 (wejście od ul. Hożej 20)
00-529 Warszawa 53
tel. 22 529 22 66
fax 22 501 71 30
e-mail: sekretariat.dwm@nauka.gov.pl**

3.1. Legalizacja polskich dyplomów i świadectw

Przed wywiezieniem za granicę np. w celu podjęcia pracy należy poddać **polSKI dyplom** procedurze **legalizacji**. Legalizacja jest wymagana w stosunku do dokumentów przeznaczonych do obrotu **prawnego** z zagranicą. Dotyczy to zarówno dyplomów potwierdzających posiadane wykształcenie, jak i kwalifikacje zawodowe np. **świadectwa czeladnicze i dyplomy mistrzowskie** wydawane przez izby rzemieślnicze.

Legalizacja dyplomów ukończenia studiów

Urząd obsługujący Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, działając na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz.1188) oraz § 29 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2015 r.

w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. poz.1842), legalizuje do obrotu prawnego z zagranicą **dokumenty wydane przez podległe mu uczelnie lub instytuty naukowe.**

Legalizacji podlegają **wyłącznie oryginały bądź duplikaty** poniższych dokumentów:

- dyplomów ukończenia studiów;
- zaświadczeń o ukończeniu studiów (podpisanych przez organy uczelni);
- dyplomów nadania stopni naukowych;

Legalizacja ww. dokumentów dokonywana jest od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00 – 14.00 w gmachu ministerstwa MNiSW – wejście od ul. Hożej 20, pokój 320. Telefon kontaktowy: (22) 529 22 66.

Legalizacji dyplomów wydanych np. przez uczelnie artystyczne, wojskowe i medyczne dokonują urzędy obsługujące ministrów sprawujących nad nimi bezpośredni nadzór, co oznacza, że:

- legalizacji dyplomów **uczelni artystycznych** dokonuje Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Departament Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, tel. 22 421 04 63, e-mail: dek@mkidn.gov.pl;
- legalizacji dyplomów **uczelni wojskowych** dokonuje Ministerstwo Obrony Narodowej – Departament Nauki i Szkolnictwa Wojskowego, Al. Niepodległości 218, tel. 22 684 68 59;
- legalizacji dyplomów **uczelni medycznych** dokonuje Ministerstwo Zdrowia – Departament Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ul. Miodowa 15, tel. 22 634 93 33;
- legalizacji dyplomów **Akademii Morskiej w Gdyni** oraz **Akademii Morskiej w Szczecinie** dokonuje Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej – Departament Edukacji Morskiej, ul. Nowy Świat 6/12 tel. 22 583 86 40, e-mail: sekretariatdem@mgm.gov.pl.

Legalizacja świadectw maturalnych

Legalizacją świadectw maturalnych i zaświadczeń wydawanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne (OKE) przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą zajmuje się **Ministerstwo Edukacji Narodowej** (MEN) zgodnie z § 25 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624).

Procedura legalizacji podlega opłacie. Osoby występujące o legalizację świadectw maturalnych i zaświadczeń OKE muszą dokonać wpłaty na konto MEN w wysokości 26 zł, którą należy przesłać wraz, z wypełnionym wnioskiem o przeprowadzenie legalizacji i (dostępny na stronie ministerstwa) oryginałem dokumentu do zalegalizowania na adres:

**Departament Jakości Edukacji
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. Szucha 25, 00-918 Warszawa**

Legalizacji ww. dokumentów można także dokonać bezpośrednio w ministerstwie codziennie w godzinach 8.15-16.15. Informacje na temat legalizacji wymienionych dokumentów można uzyskać pod numerem telefonu: 22 34 74 337 lub 2234 74 642.

Legalizacja dyplomów mistrzowskich i świadectw czeladniczych

Uprawnionymi do legalizacji dyplomu mistrzowskiego lub świadectwa czeladniczego jest **Związek Rzemiosła Polskiego**. Proces legalizacji ww. dokumentów przeprowadzany jest dwuetapowo. Legalizacji podlega jedynie oryginalny dokument (lub duplikat).

ETAP I

Związek Rzemiosła Polskiego z siedzibą w Warszawie, ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel./fax (48 22) 504 42 30, e-mail: oswiata@zrp.pl potwierdza autentyczność i poprawność dokumentu na odwrocie świadectwa lub dyplomu. Wnioskodawca musi również ponieść opłatę skarbową za poświadczenie dokumentów w wysokości 26 zł za każdy poświadczany dokument.

Legalizacji dokumentów w Związku Rzemiosła Polskiego można dokonać osobiście lub przez osobę trzecią (nie wymaga to dodatkowego upoważnienia). Dokumenty można także przesłać pocztą.

Przy poświadczaniu dokumentów drogą korespondencyjną należy koniecznie dołączyć do przesyłki:

- dowód wniesienia opłaty skarbowej (kopię przelewu bankowego),
- kopertę z adresem zwrotnym oraz naklejonymi znaczkami o wartości właściwej dla rodzaju przesyłki.

Poświadczony dokumenty odesłane są pocztą do nadawcy, także za granicę .

ETAP II

Końcowym etapem legalizacji jest przedstawienie dyplomu mistrzowskiego lub świadectwa czeladniczego w **Dziale Legalizacji Dokumentów Ministerstwa Spraw Zagranicznych** (Dział Legalizacji, Al. Szucha 21, 00-580 Warszawa, tel. (22) 52 39 463 lub (22) 52 39 128, który wystawia załącznik pn. „**Apostile**”.

Wniosek o wydanie „apostile” można złożyć w Ministerstwie Spraw Zagranicznych osobiście lub przez osobę trzecią (nie wymaga to dodatkowego upoważnienia).

Dokumenty można także przesłać pocztą, również z zagranicy. Przy poświadczaniu dokumentów drogą korespondencyjną należy koniecznie dołączyć do przesyłki dowód wniesienia opłaty skarbowej (kopię przelewu bankowego) oraz podać swój adres zwrotny. Poświadczony dokumenty zostaną wówczas odesłane pocztą, także za granicę.

4. Uznawanie kwalifikacji zawodowych w UE

Uznawanie kwalifikacji zawodowych w Unii Europejskiej, w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii reguluje **Dyrektywa 2005/36/WE**. Jej wprowadzenie miało na celu umożliwienie każdemu obywatelowi pochodzącemu z ww. obszarów uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego lub działalności zawodowej w państwie członkowskim innym niż to, w którym uzyskał kwalifikacje zawodowe.

Dyrektywa 2005/36/WE została wdrożona do polskiego prawa Ustawą z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich UE (Dz.U. Nr 63, poz. 394, z późn. zm.). Natomiast 28 grudnia 2013 r. w Dzienniku Urzędowym UE L 354 został opublikowany tekst **dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE** z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniającej dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym („rozporządzenie w sprawie IMI”).

Dyrektywa 2013/55/UE wprowadza rozwiązania umożliwiające usprawnienie uznawania kwalifikacji zawodowych pomiędzy państwami członkowskimi. Zobowiązuje ponadto państwa członkowskie do przeglądu istniejących barier w dostępie do zawodów, a także uchyla niekorzystne przepisy dotyczące uznawania kwalifikacji polskich pielęgniarek i położnych – absolwentek liceów medycznych i szkół policealnych. Państwa członkowskie miały 2 lata na wdrożenie dyrektywy, czyli uwzględnienie wprowadzonych nią zmian w przepisach krajowych, tj. do 18 stycznia 2016 r.

W związku z powyższym w dniu 18 stycznia 2016 r. weszła w życie **ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej** (Dz. U. z 2016 r., poz. 65). Wdrożyła ona do polskiego systemu prawnego modyfikacje w systemie uznawania kwalifikacji zawodowych wprowadzone dyrektywą 2013/55/UE i zastąpiła dotychczasową ustawę z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394, z późn. zm.).

Najważniejsze zmiany dotyczą:

- możliwości ubiegania się o europejską legitymację zawodową w wybranych zawodach, tj. elektroniczny dokument zastępujący decyzję w sprawie uznania kwalifikacji albo oświadczenie o zamiarze świadczenia usług transgranicznych,
- elektronicznej procedur uznawania kwalifikacji i zgłaszania zamiaru świadczenia usług transgranicznych,
- poszerzenia współpracy między właściwymi organami państw członkowskich,
- możliwości kontroli znajomości języka polskiego (zwłaszcza w zawodach związanych z bezpieczeństwem pacjentów),
- skrócenia z 2 lat do 1 roku okresu doświadczenia zawodowego wymaganego od osoby wykonującej w Polsce zawód nieregulowany lub nieregulowaną działalność i zamierzającej uznać kwalifikacje lub świadczyć usługi w państwie, które reguluje ten zawód/działalność,
- mechanizmu uznawania kwalifikacji w przypadku większej różnicy pomiędzy poziomem kwalifikacji wymaganych w państwie przyjmującym a poziomem kwalifikacji posiadanych przez migrującego pracownika ,
- określenia zasad uznawania okresów praktyki zawodowej odbywanej za granicą.

Przepisy dotyczące zasad uznawania kwalifikacji zawodowych dotyczą:

- obywateli państw członkowskich UE,
- obywateli państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (Liechtenstein, Islandia, Norwegia),
- obywateli Konfederacji Szwajcarskiej,
- członków ich rodzin,
- obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE w rozumieniu ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1650).

4.1. Europejska legitymacja zawodowa

Od 19 stycznia 2016 r. w wybranych zawodach można przeprowadzić uznanie kwalifikacji zawodowych lub zgłosić zamiar świadczenia usługi transgranicznej w innym państwie UE poprzez uzyskanie tzw. **europejskiej legitymacji zawodowej (ELZ)**.

Aktualnie o ELZ można wystąpić w następujących zawodach:

- fizjoterapeuta (organ właściwy do przyjmowania wniosku w celu wydania ELZ to Ministerstwo Zdrowia),
- farmaceuta (organ właściwy do przyjmowania wniosku w celu wydania ELZ to Naczelna Izba Aptekarska),
- pielęgniarka odpowiedzialna za opiekę ogólną (organ właściwy do przyjmowania wniosku w celu wydania ELZ to Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych),
- przewodnik górski (organ właściwy do przyjmowania wniosku w celu wydania ELZ to Ministerstwo Sportu i Turystyki),
- pośrednik w obrocie nieruchomościami (Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa).

W przypadku innych zawodów uznanie kwalifikacji zawodowych można uzyskać tylko w drodze standardowych procedur. W przyszłości procedura wydawania europejskiej legitymacji zawodowej prawdopodobnie zostanie rozszerzona na inne zawody.

Europejska legitymacja zawodowa jest elektronicznym dokumentem, stanowiącym dowód:

- uznania kwalifikacji zawodowych w innym państwie członkowskim UE lub
- spełnienia warunków niezbędnych do zgodnego z prawem świadczenia usługi transgranicznej w innym państwie członkowskim UE (czyli tymczasowego i okazjonalnego wykonywania tam zawodu regulowanego albo działalności regulowanej).

W odróżnieniu od tradycyjnej procedury, w której wnioskodawca lub usługodawca kontaktuje się wyłącznie z właściwym organem w państwie, w którym zamierza uznać kwalifikacje lub świadczyć usługę transgraniczną, wniosek o wydanie Europejskiej Legitymacji Zawodowej składa się poprzez przeznaczoną do tego ogólnoeuropejską stronę internetową **www.europa.eu** do organu właściwego dla danego zawodu regulowanego

w państwie wysyłającym. Znaczy to, że Polacy wyjeżdżający za granicę mogą przekazać w ten sposób wniosek o legitymację do polskiej właściwej instytucji do dla danego zawodu. Z kolei posiadacz kwalifikacji z innego państwa w celu uznania tych kwalifikacji w Polsce lub świadczenia usługi w Polsce, złoży taki wniosek do organów administracji własnego państwa.

Do wniosku należy załączyć odpowiednie dokumenty w formie elektronicznych kopii (szczegółowy zestaw dokumentów wymaganych dla danego zawodu i dla określonego typu procedury będzie dostępny na stronie internetowej, poprzez którą składa się wniosek).

4.2. Zawody regulowane

Uznanie kwalifikacji jest konieczne jeśli dana osoba nabyła kwalifikacje w innym kraju niż zamierza podjąć pracę, w zawodzie, który jest tam regulowany (uznania dokonują właściwe organy przyjmującego państwa członkowskiego).

W przypadku, gdy dany zawód nie jest zawodem regulowanym w Polsce, ale jest regulowany w przyjmującym państwie członkowskim (czyli wymaga tam oficjalnego uznania kwalifikacji zawodowych), jednym z wymogów uznania jest posiadanie co najmniej rocznego potwierzonego doświadczenia w zawodzie. Warunek ten obowiązuje także w przypadku zamiaru świadczenia usług transgranicznych. Definicja kształcenia regulowanego określona została w art. 3 ust. 1 lit. e Dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych:

„kształcenie regulowane to każdy rodzaj kształcenia, które w szczególny sposób przystosowane jest na potrzeby wykonywania określonego zawodu oraz obejmuje kurs lub kursy uzupełnione, w stosownych przypadkach, kształceniem zawodowym albo praktyką w okresie próbnym lub praktyką zawodową. Struktura i poziom kształcenia zawodowego oraz praktyk w okresie próbnym lub praktyk zawodowych określone są w ustawach, przepisach wykonawczych lub administracyjnych danego państwa członkowskiego albo są nadzorowane bądź zatwierdzone przez wyznaczony w tym celu organ”.

Każde państwo członkowskie UE samo określa czy dany zawód jest regulowany czy też nie. Ten sam zawód może być zawodem regulowanym w jednym państwie członkowskim UE, podczas gdy w pozostałych państwach członkowskich nie będzie on regulowany. Dlatego też przed zamiarem podjęcia zatrudnienia należy w każdym przypadku dowiadywać się w ośrodku informacji (contact point) danego państwa, czy dany zawód jest regulowany.

Adresy wszystkich ośrodków sieci ENIC/NARIC dostępne są na stronie:

www.enic-naric.net.

Instytucje w państwach członkowskich, które odpowiadają za uznawanie kwalifikacji mogą wymagać przedstawienia przez wnioskodawcę zaświadczenia z organu właściwego dla danego zawodu w państwie nabycia kwalifikacji, w celu potwierdzenia, że dana osoba jest tam rzeczywiście uprawniona do wykonywania tego zawodu. Ponadto niekiedy wymagane bywa poświadczenie autentyczności dokumentów stwierdzających kwalifikacje zawodowe.

Organy właściwe do poświadczania kwalifikacji zawodowych w Polsce:

- do wykonywania zawodu regulowanego: właściwy organ zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- do wykonywania zawodów medycznych: Ministerstwo Zdrowia (Departament Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Wydział Uznawania Kwalifikacji w Zawodach Medycznych).

Informacje na temat wykazu zawodów regulowanych w Polsce wraz z instytucjami dokonującymi uznania kwalifikacji można znaleźć na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: www.nauka.gov.pl.

W postępowaniu w sprawie uznania kwalifikacji właściwy organ sprawdza:

- odpowiedni poziom wykształcenia,
- kwalifikacje dające prawo wykonywania danego zawodu regulowanego w państwie, w którym zostały uzyskane.

Jeżeli właściwy organ stwierdzi:

- zasadnicze różnice w kształceniu lub szkoleniu, lub
- że okres kształcenia lub szkolenia odbytego w państwie wnioskodawcy jest krótszy o co najmniej rok od okresu wymaganego w państwie przyjmującym, lub
- że istnieje rozbieżność między zakresem czynności zawodowych w danym zawodzie między państwem z którego osoba przybywa, a państwem przyjmującym, a ponadto przeanalizuje dokumenty poświadczające doświadczenie zawodowe wnioskodawcy w celu sprawdzenia, czy wiedza i umiejętności nabyte przez wnioskodawcę podczas zdobywania doświadczenia zawodowego nie mogą wyrównać w całości lub w części wspomnianych wyżej zasadniczych różnic, i stwierdzi, że różnice te nie zostały wyrównane, ma prawo zastosować środki wyrównawcze:
 - **test umiejętności,**
 - **staż adaptacyjny.**

Lista zawodów, w których przypadku polskie organy właściwe mogą dokonać sprawdzenia kwalifikacji jest zawarta w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2013 r. w sprawie określenia zawodów, w przypadku których można wszcząć postępowanie w sprawie uznania kwalifikacji (Dz. U. 2015, poz. 659).

Aby znaleźć szczegółowe informacje dotyczące zawodów regulowanych w Polsce, a zwłaszcza:

- podstawy prawne,
- instytucje udzielające informacji o poszczególnych zawodach regulowanych,
- organy właściwe wydające decyzje w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania danego zawodu regulowanego w Polsce należy **skontaktować się z polskim ośrodkiem informacji ds. uznawania kwalifikacji zawodowych.**

**Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Departament Współpracy Międzynarodowej
tel. +48 22 52 92 266, fax. +48 22 50 17 130
email: kwalifikacje@mnisw.gov.pl**

W Polsce w ostatnim czasie w celu zmniejszenia liczby zawodów regulowanych przystąpiono do zmian przepisów, które ułatwią podejmowanie zatrudnienia w zawodach objętych dotychczas obowiązkiem posiadania odpowiednich uprawnień. Więcej informacji na temat deregulacji zawodów można uzyskać na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości: www.ms.gov.pl.

4.3. Zawody sektorowe

Zawody lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki, położnej, farmaceuty, lekarza weterynarii i architekta to tzw. zawody sektorowe, w których uznanie kwalifikacji odbywa się w sposób automatyczny, pod warunkiem posiadania przez wnioskodawcę dokumentów poświadczających kwalifikacje (dyplomów, zaświadczeń) wymienionych w załączniku V lub VI do dyrektywy 2005/36/WE albo na zasadzie praw nabytych. Szczegółowych informacji odnośnie procedury automatycznego uznania kwalifikacji udzielają krajowe i okręgowe organy samorządów zawodowych dla wyżej wymienionych zawodów.

Zasady uznawania kwalifikacji do wykonywania zawodów sektorowych: **lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki, położnej, farmaceuty, lekarza weterynarii i architekta**, zostały uregulowane w przepisach:

- 1) ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1435 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. z 2015 r., poz. 464 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1429, 1491 z późn. zm.)
- 4) ustawa z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko – weterynaryjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1509 z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1946 z późn. zm.).

Kwestie dotyczące działalności w Polsce **prawników z państw członkowskich** (adwokatów i radców prawnych) reguluje ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2014 r., poz. 134 z późn. zm.).

Jeżeli wnioskodawca nie spełnia warunków koniecznych do automatycznego uznania kwalifikacji w zawodach sektorowych, uznanie może zostać przeprowadzone zgodnie z procedurą właściwą dla pozostałych zawodów regulowanych, określoną w **ustawie z dnia**

22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

4.4. Działalność regulowana

Dla potrzeb systemu uznawania kwalifikacji wprowadzono również pojęcie **działalności regulowanej**, którą może być działalność wymieniona w załączniku IV do dyrektywy 2005/36/WE. Jeżeli w danym państwie członkowskim prawo do wykonywania którejś z wymienionych tam działalności jest uzależnione od posiadania określonych kwalifikacji (wiedzy i umiejętności o charakterze ogólnym, handlowym lub zawodowym), migrant może mieć automatycznie uznane kwalifikacje do wykonywania tej działalności, pod warunkiem, że posiada odpowiednie doświadczenie zawodowe (lub doświadczenie połączone z odbyciem odpowiedniego kształcenia) w prowadzeniu tej samej działalności w państwie członkowskim, z którego przybywa. Posiadanie odpowiedniego doświadczenia zawodowego musi być poparte zaświadczeniem wydanym przez właściwe organy państwa, w którym działalność była wcześniej wykonywana. Jeżeli dana osoba nie spełnia warunków koniecznych do automatycznego uznania kwalifikacji do wykonywania regulowanej działalności na podstawie doświadczenia zawodowego, uznanie może zostać przeprowadzone zgodnie z procedurą właściwą dla zawodów regulowanych.

Zgodnie z art. 10 Ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 65) organem upoważnionym do wydawania zaświadczenia stwierdzającego charakter, okres i rodzaj działalności wykonywanej w Rzeczypospolitej Polskiej jest marszałek województwa albo inny wskazany przez niego organ:

- właściwy dla miejsca zamieszkania osoby składającej wniosek,
- właściwy ze względu na ostatnie miejsce wykonywania działalności albo zatrudnienia przy jej wykonywaniu, w przypadku braku miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej osoby składającej wniosek.

Na terenie **województwa mazowieckiego** organem upoważnionym do wydawania zaświadczenia stwierdzającego charakter, okres i rodzaj działalności wykonywanej w Rzeczypospolitej Polskiej jest **Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie**. Zaświadczenia wydawane są na podstawie:

- wniosku,
- dokumentów potwierdzających okres zatrudnienia i/lub prowadzenia działalności,
- potwierdzenia dokonania opłaty